

„Een grote zwendelzaak” vond Van Meegeren

Een ster viel van het firmament

Tot enkele dagen voor zijn arrestatie werkte Han van Meegeren aan een biografie van Vermeer. De grote kenner der zeventiende-eeuwse schilderkunst, zoals deze „gevallen engel” zich graag liet noemen, gebruikte deze studie als excuus om zijn diepe belangstelling voor zijn voorbeeld en slachtoffer.

EEN vreemd man, deze Van Meegeren. Zijn bacchanalen waren berucht. Hij dronk veel, maar werkte tegelijkertijd als een bezetene. Deze laatste winter was zijn zeer kostbaar gemeubileerd huis bijna verlaten. In somber gepeins verzonken zat hij dan alleen tot drie uur 's nachts aan een groot haardvuur, drinkend en sigaretten rokend. Vermoedde hij, dat het spel bijna uit was? In elk geval heeft hij zoveel mogelijk van de maanden voor zijn arrestatie geprofiteerd.

Toen Amsterdam honger leed en dagenlang sjouwde voor wat tarwe en een beetje boter, werden kisten cognac bij Van Meegeren bezorgd. Tegelijkertijd gaf hij grote sommen aan de illegalen en speelde in zijn enge vriendenkring de rol van geweldig moffenhater.

„KOOP DIE DINGEN NIET”

Hij gaf advies aan kunsthandelaars, en wat meer is, zijn raad werd aanvaard. Toen men hem zijn oordeel over een verzameling etsen uit de Haagse school, die voor vijftig mille werd aangeboden, vroeg, zeide hij: „Koop die dingen niet, het is een grote zwendelzaak; die dingen zijn vervalst.” De aankoop ging niet door, want Van Meegeren was een expert, die vals van echt wist te onderscheiden.

Voor ons ligt het boek, dat tijdens de oorlog is uitgegeven en dat Van Meegeren zond aan dien anderen fantast, die ook in zware moeilijkheden verkeerde, zijn „geliefden Führer”, Hitler. Het behoeft niemand te verrassen, dat de huilerige psychopaat van Berlijn waardering

Huwelijken nietig?

Verkeerde uitleg van Londens K.B.

Er is een zekere ontsteltenis gewekt onder hen, die in de afgelopen jaren — hier of in Duitsland — in het huwelijk traden met Duitse vrouwen. Huwelijken, na 24 October 1944 met vijandelijke onderdanen gesloten, zijn niet geldig, zo heette het. Juristen en leken zijn hoog en laag gaan zoeken in — vrij zeldzame — verzamel-exemplaren van de Londense K.B.'s. De leek had een betere kans iets te vinden, aldus schrijft ons een jurist, omdat hij op goed geluk zocht. Juristen waren te ervaren, om een dergelijke bepaling te zoeken in het Koninklijk Besluit op... Vijandelijk Vermogen. Want daar vindt men het. De ongeldigheid dezer huwelijken is namelijk gegrondvest op het K. B., dat rechtshandelingen met vijandelijke onderdanen nietig verklaart.

Nu is een huwelijk zonder enige twijfel een rechtshandeling. Maar dit K. B. — dat volledig op vermogens slaat — nu ineens familierechtelijke gevolgen aan te meten, is een operatie, die practisch en principieel niet aanvaardbaar is. Daarbij komt nog, dat het besluit pas veel later in het Noorden en Westen bekend is gemaakt. Maar meer nog, omdat dit K. B., naar alle waarschijnlijkheid, nooit bedoeld was zover te gaan.

Het is hoogst twijfelachtig of huwelijken — behalve dan in vermogenskwesties — er onder vallen. Een der artikelen van het besluit verklaart van rechtswege nietig „enige rechtshandeling” van een Nederlander of Nederlandse onderdaan met een vijandelijk onderdaan of N.S.B.-er, tenzij het Militair Gezag in de rechtshandeling heeft toegestemd of haar heeft bekrachtigd. Maar het Besluit in zijn geheel betreft „bijzondere voorzieningen omtrent vermogen van vijandelijke staten en onderdanen, het beheer daarvan en van vermogen van

voelde voor Van Meegerens ziekelijke allegoriën over vrede en oorlog en de sentimentele schetsen van moeders en lijken.

„ONGELOFELIJK”

„Een ster viel van het verheven firmament”, zegt het eerste vers van het motto, waarmee het boek opent. Als men het werk doorbladerd, wordt men bedroefd om de diepe val van deze ster.

„Wij zijn allemaal duizelig en we kunnen niet geloven, dat het waar is”, zei gisten een bekend Amsterdams kunsthandelaar. De grootste kenners hebben hun bewondering luidruchtig geuit en vinden nu de „Emmausgangers” nog even mooi, maar zwijgen bescheiden in afwachting.

Het fraaie huis van Van Meegeren te Laren is nu een Canadese officers-mess. Aan de wand hangt nog een oude meester. Een product van den jongen meester? In een bankkast naast de gemetselde schoorsteen leidt een trap naar een schuilplaats, waar een atelier is ingericht. Als deze muren eens konden spreken. Zouden er dan nog meer 17e eeuwse namen weerklinken? Intussen hoort men fluisteren, dat het tijd wordt het Johannes Vermeerplein om te dopen in het Han van Meegerenplein. Het volk is wreed.

Zelfportret van den falsaris Han van Meegeren, met boven zijn hoofd een voorstudie van een Frans Hals schilderij, dat bijna een portret is van zijn vriend Coos Speenhof.